

صلی الله علیه وآله

کتابه ایرانی پیامبر

و دیگر مسلمانان ایرانی تبار در عصا رنبوی

سیّد محمود سامانی

سرشناسه: سامانی، سید محمود، ۱۳۴۴ -
 عنوان و نام پدیدآور: صحابه ایرانی پیامبر ﷺ و دیگر مسلمانان ایرانی تبار در عصر نبوی / سید محمود سامانی.
 مشخصات نشر: تهران: مشعر، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۴۹۴-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 موضوع: صحابه -- سرگذشته
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۳ ص ۱۶ س / ۲۸ / ۶ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۹۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۱۸۷۳۵

صحابه ایرانی پیامبر ﷺ

و دیگر مسلمانان ایرانی تبار در عصر نبوی

● تألیف:	سید محمود سامانی
● تدوین:	پژوهشکده حج و زیارت
● ناشر:	مؤسسه فرهنگی هنری مشعر
● چاپ و صحافی:	چاپخانه مشعر
● نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۳۹۲
● شمارگان:	۳۰۰۰ نسخه
● بها:	۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۴۹۴-۷ ISBN: 978-964-540-494-7

مراکز بخش و فروشگاه‌های مشعر:

تهران: تلفن: ۰۲۱-۶۴۵۱۲۰۰۳ / قم: تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۸۴۰۰

فهرست

۹	دیاچه
۱۱	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۱	گفتار اول: مفاهیم
۱۱	۱. تعریف صحابه
۱۲	۲. ایران
۱۶	۳. ایرانیان
۲۲	۴. موالی
۲۳	گفتار دوم: پراکندگی ایرانیان در جزیره العرب در آستانه ظهور اسلام
۲۴	۱. یمن
۲۴	۲. بحرین
۲۵	۳. بندر جده
۳۰	۴. دیگر مناطق
۳۰	الف) یثرب (مدینه)
۳۱	ب) مکه مکرمه
۳۳	فصل دوم: صحابه ایرانی پیامبر ﷺ

۱. سلمان فارسی ۳۴
۲. امة الفارسیه ۳۷
۳. جوان ایرانی در احد ۳۸
۴. سعد بن خوله ۴۰
۵. انسه ۴۱
۶. سالم مولی ابو حذیفه ۴۲
۷. ابو ضمیره (ابو ضمیره) ۴۳
۸. محمد مولی رسول الله ﷺ تاجر ایرانی ۴۴
۹. کسان ۴۵
۱۰. ابو خالد والی ۴۵
۱۱. هرمز بن ماهان الفارسی ۴۶
۱۲. شقران ۴۶
۱۳. انیسة (انیسه) بن کردی ۴۷
۱۴. ابوشاه ۴۷
۱۵. ابو حمرا مولی رسول الله ۴۸
۱۶. سیبخت ۴۹
۱۷. ابودیلمی ۵۰
- ۱۸ و ۱۹. بابویه (بازویه)، خر خسرو (خر خسره یا خسره خر خسرو) ۵۱
۲۰. خسرو یمامی ۵۲
۲۱. وبر بن یحس ۵۲
۲۲. قیس بن ابی ودیعة بن عمرو ۵۳
۲۳. یزید بن هرمز الفارسی ۵۳
۲۴. عبدالله بن یزید بن هرمز ۵۳

۲۵. ذکوان مولى رسول الله ﷺ ۵۴
۲۶. آزادمرد بن هرمز الفارسی ۵۵
۲۷. مهران مولى رسول الله ﷺ ۵۵
۲۸. هرمز مولى النبی ﷺ ۵۵
۲۹. ابو رافع مولى النبی ﷺ ۵۵
۳۰. بادام مولى النبی ﷺ ۵۶
۳۱. ابومنصور فارسی ۵۶
۳۲. ابوبره مکی مخرومی ۵۶
۳۳. ابوضفره غفکی آزدی ۵۷
۳۴. اذداد (ازداد) فارسی ۵۸
۳۵. زید دیلمی ۵۸
۳۶. احمر مولى ام سلمه ۵۹
۳۷. زرعه بن غریب ۶۰
۳۸. مانا هیه الفارسی ۶۰
۳۹. مقسم الفارسی ۶۰
۴۰. قیس بن وهرز الفارسی ۶۰
۴۱. عبدالرحمان الازرقی الفارسی ۶۰
۴۲. سعد بالویه الفارسی ۶۰
۴۳. ابایوه (بانوه) الفارسی ۶۱
۴۴. جشیش الدیلمی ۶۱
۴۵. خرجهست (خرخست) الفارسی ۶۱
۴۶. جد جمیره ۶۱
- فصل سوم: دیگر مسلمانان ایرانی در عصر نبوی ۶۳

۱. مسلمانان ایرانی در یمن ۶۳
۲. ایرانیان مسلمان ساکن بحرین ۶۷
- فصل چهارم: ایرانیان در قرآن کریم و سخن اهل بیت ﷺ ۷۳
۱. ایرانیان در قرآن کریم ۷۳
۲. ایرانیان در سخن پیامبر ﷺ و اهل بیت ﷺ ۸۲
- الف) ایرانیان در سخن پیامبر ﷺ ۸۲
- ب) ایرانیان در سخن دیگر اهل بیت ﷺ ۸۴
- نتیجه ۸۷
- کتابنامه ۸۹

دیباچه

با ظهور دین مبین اسلام و انتشار دعوت رسول خدا ﷺ، افرادی از اقوام و ملیت‌های گوناگون مسلمان شدند و در زمره صحابه رسول خدا ﷺ قرار گرفتند. شاید برخی چنین تصور کنند که رسول خدا ﷺ از میان ایرانیان، جز سلمان فارسی صحابه ایرانی دیگری نداشته باشد. اما با ملاحظه در برخی منابع سیره‌ای و صحابه‌نگاری، به تعداد قابل توجهی از صحابه ایرانی تبار برمی‌خوریم که تا کنون آن‌گونه که باید، شناسانده نشده‌اند.

آنچه پیش روست، معرفی کسانی است که در برخی منابع، با منشأ و تبار ایرانی شناخته شده‌اند. امید است گام برداشته شده تصویری هرچند ناتمام در این باره ارائه کرده و زمینه مناسبی برای تحقیقات و پژوهش جدید را فراهم نماید. گفتنی است از آنجاکه بخشی از تاریخ درخشان صدر اسلام و سیره نبوی، درباره اصحاب رسول خدا ﷺ است، ارائه چنین نوشتارهایی ضروری می‌نماید.

افزون بر صحابه ایرانی، ایرانیان بسیاری نیز در همان عصر، گرچه

محضر آن حضرت را درک نکردند، با شنیدن پیام اسلام، به اسلام گرویدند؛ ایرانیان مقیم یمن که با عنوان «ابناء» شناخته می‌شوند، و نیز ایرانیان ساکن بحرین بزرگ، از آن جمله‌اند که در این نوشتار به بررسی چگونگی اسلام آنان پرداخته می‌شود.

در پایان نیز یک فصل به آیاتی از قرآن کریم که ذیل آنها مفسران از ایرانیان سخن گفته و آنها را بر ایرانیان تطبیق کرده‌اند و همچنین به سخنان گهربار معصومین (علیهم‌السلام) درباره ایرانیان، پرداخته شده است.

ومن الله التوفيق

گروه تاریخ و سیره

پژوهشکده حج و زیارت

www.ketab.ir